

Trump. **Donald J. Trump**. Ha nem egy kő alatt töltötte az utóbbi hónapokat – ha mégis, te jártál jól –, akkor minden bizonnyal neked is a könnyökön jön már ki az amerikai elnökválasztás, főként a végül elnökké választott ingatlanmogul és tévésztár neve. A kiskezű, gyérhajú, narancsszínű figura mindent megtett, hogy bármi áron róla szóljon a kampány, és ez maximálisan sikerült is neki.

De a felmérések, kampánycsörték, ezrével készülő mémek és az eredmény utáni siránkozások zaján túl, a csúcsra járatott amerikai politikai cirkuszban található pár érdekes vonást, **amiről szűkebb pátriánk juthat eszünkbe**

. Azon belül is főként az idei nyár, amikor Székelyudvarhely is választott, és az a választási éjszaka sem volt meglepetésektől teljesen mentes.

Hibahatár? Olyan 50 százalék körül.

Először is ott van maga az eredmény. Mindkét esetben egy **olyan jelölt nyert, akire szinte senki sem számított**. Legalábbis a lózungok, nagy dumák és főként a felmérések szintjén. Utóbbit azért is fontos közelebbről szemlélni, mert nagyon úgy tűnik, hogy 2016-ra a statisztika művészei, a közvéleménykutatók egyszerűen elfelejtették, hogyan is kell kutatni a közvéleményt. Sőt, már azt is, hogy kiket kell megkérdezni ahhoz, hogy elfogadható becsléseket kapjunk.

A Székelyudvarhely-Washington politikai tengelyen nyilván nem tökéletes az egyezés ebből a szempontból, de az nyilvánvaló, hogy mindkét esetben az esélytelenebbnek tartott aspiráns lett a befutó – nálunk a „nevető harmadik”, míg az 50 fehér csillag hazájában egyszerűen csak az, akire nem számítottak. De mindkét esetben a változásra szavaztak az emberek.

Az Egyesült Államokban nagyon félrecsúsztak a mérések, nálunk pedig nem is igazán voltak. Illetve léteztek, de csak úgy suttyomban, székelyesen – hetekig, sőt hónapokig lehetett hallani, hogy „Arros behozta, jó esélye van”, vagy, hogy „Bunta fölényesen viszi”, de egyetlen számítás sem mutatott a végül bekövetkezett eredmény irányába, még csak közelébe sem.

Ez egyrészt annyiban tanulság, hogy **továbbra is csak abban a statisztikában érdemes hinni, amit magunk hamisítottunk**, másrészt meg nem ártana a szakértőknek elővenniük az egyetemi tankönyvet és újra felütniük a piackutatás alapjai című fejezetet. És akkor egy pillanatig jusson eszünkbe a Brexit is (brit piackutatók, szevasztok).

Aztán ne feledkezzünk meg arról sem, hogy az amerikai elnökválasztásnak nem csak az a fontos üzenete, hogy Trump nyert, hanem hogy Hillary Clinton veszített. És **vele együtt vesztett mindaz, amit aktuálpolitikának neveznek**

.

A piros baseballsapkás üzletembert a szegények, a társadalom peremén élők, a vidékiek, az idegenekkel (és úgy általában a nem-fehérekkel) szemben kevésbé toleránsak választották meg – az ő szavazatuk volt az a bazinagy téglá, amivel az Ovális Iroda ablakát dobták be egy igen hangos „Elég volt!” kíséretében.

Az, hogy miért érznek ezek az emberek maguk közül valónak egy multimilliárdost, akit a szintén gazdag apja indított útjára az életben, már egy teljesen más – és jóval összetettebb – kérdés, de ettől még ő marad az emberek embere.

Számukra Trump mindaz, ami nem politika: nincs politikai múltja, **szembemegy a jelenlegi politikai elittel**, de még a saját pártja vezéralakjainak arcán sem őszinte a mosoly, ha róla van szó.

És akkor vigyázó szemünket **Gálfi Árpádra** vessük: bár van politikai múltja, közel sem politikusként él az emberek fejében –bárkit kérdeztünk megválasztása előtt, egyértelműen a „nép fia” volt a leggyakoribb jelző, amit ráaggattak. Ő az az ember, aki szinte egy személyben képviselt egy problémás kisebbség elleni küzdelmet – **falépítés helyett viskóbontás volt itt az építészeti beavatkozás**

, de azért ismerős a történet.

Pánikország

Nézzük aztán a választás éjszakáját, másnapját. „Szó bennszakad, hang fennakad, Lehellet megszegik” – mindenki meglepődött. Mindenki. Nálunk még maga a jelölt és stábja is.

Székelyudvarhelyen jószérivel még csak lehetőségként sem merült fel Gálfi győzelme, és a választás másnapján úton-útfélen elhangzott a kérdés: mi lesz most? Akárcsak az Egyesült Államokban. Nálunk attól féltek, hogy falu lesz a városból, **hagyma kerül a címeren a kardra** (a brillírozó megfogalmazásért kopirájt Csedőnek), a tengeren túl meg pánik van, hogy az elnök egy majom érzékenységgel nyomkodja majd a Nagy Piros Gombot, amivel el is érkezünk a Föld című sorozat záróepizódjához.

És, hogy valójában mi lesz most? Semmi. Jobban mondva, semmi különös. Csodák csodájára Székelyudvarhelyre nem köszöntött be a káosz, és nem lett kötelező a bethlenfalvi himnusz éneklése sem.

Nyilván nagyon korai még az új városvezetést megítélni, de nem kell végítélettől tartanunk. Az új amerikai elnökről pedig még annyira sem lehet konkrétumokat mondani. No, nem csak azért mert alig néhány napja választották meg, és januárig be sem iktatják, hanem mert a teljes kampánya az ellentmondásokra és a kiszámíthatatlanságra épült, még hozzá tudatosan. Azonban nem szabad szem elől téveszteni azt, hogy nem teljhatalmú ura lesz a világ legerősebb országának, nem egyedül dönt, és rengeteg érdeket kell szem előtt tartania, ha nem akarja, hogy idő előtt véget érjen a karrierje.

Hogy Trump szexista, idegengyűlölő, nem fogad el sok tudományos ténytet és vannak elvetemült ötletei? Igen, ez minden bizonnyal így van, ám ez nem jelenti azt, hogy nukleáris hamut szeretne fogyasztani első reggelijére a Fehér Házban.

Hogy Gálfi közel sem született szónok, teljesen más környezetből érkezik, mint az eddigi polgármesterek és nem volt felkészülve a városvezetésre? Igen, ez sem áll messze a valóságtól, ám ez nem jelenti azt, hogy Székelyudvarhelyt gyökeresen fogja megváltoztatni, a város kárára. Persze mindkét vezető kellő szkepticizmussal kezelendő, és a választók dolga a

számonkérés, nem is kell ódzkodni tőle.

No woman, no cry?

Ha már a hasonlóságoknál időzünk, van még egy pont, ami azért igencsak szembetűnő: **a női ellenfél**

. Az Arros-Clinton párhuzamot nem lehet nem észre venni, hiszen mindkét kampányban alá volt húzva a nőiesség, mindkettejüknek szembe kellett nézniük egy alapvetően maszkulin társadalommal, de még a öltözködésükben is vannak megegyező elemek.

Bukásuk okát minden bizonnyal még évekig fogják elemezni, és ezeknek az elemzéseknek az egyik fő kérdése az lesz, hogy felkészült-e a társadalom egy női vezetőre.

Bár az amerikai nép és Székelyudvarhely lakossága között teljes párhuzamot vonni finoman szólva is botorság lenne, azt azért ki lehet jelenteni, hogy ebben a tekintetben vannak egyezések. Igaz, a polkorrektség korában nem sokan vállalnák nyíltan, hogy azért nem szavaztak egy jelöltre, mert nőből van, **de a szavazófülke magánya erős pálfordulásokat hozhat**. És, ha mostanság az amerikaiak egy kis leckét kérnének a nők tárgyiasításából, akkor már nem is kell olyan messzire menniük.

Itt azért fontos azt is aláhúzni, hogy az amerikai választáson Hillary megkapta az összes szavazat többségét, így még talán azt is ki lehet jelenteni, hogy **ott kevésbé utasítanak el egy jelöltet csak azért, mert nő**.

De akkor miért? Mi a közös Clintonban és Arrosban? A legfontosabb közös vonás, hogy mindketten egy meglévő, régóta jelen levő politikai berendeződés képviselői voltak. Hogyan lehetne változást remélni egy olyan személytől, akinek férje korábban államelnök, ő maga pedig külügyminiszter volt. És milyen újdonságot tudna hozni egy olyan jelölt, aki **szinte egy az egyben a regnáló polgármester csapatát állítja maga köré**, és ugyanannak a pártnak az embere, amelyik az indulásakor is éppen a várost vezeti?

Aztán végül képbe jön még a kettősség: demokrata vagy republikánus? Jobb vagy bal? Piros vagy kék? Tulipán vagy fenyő? És itt vissza is kanyarodhatunk ahhoz a bizonyos téglához, amivel a mi esetünkben a székelyudvarhelyi városháza ablakát nyomták be (képletesen,

nyilván): **egyre nagyobb tömegnek van elege** az évtizedek óta harsogott szlogenekből, a beszédek minden sorában felbukkanó „együtt, közösen, összefogással, autonómiáért” sallangból, amikre sok minden jellemző, csak épp a tartalmasság nem. Ezért kellett most valaki más.

Más, mindannak ellenére, hogy mind Trumpot, mind Gálfit egy-egy párt jelölte. A róluk alkotott kép nem ezt sugallja, és megtörtént az, hogy **a személy imázsa felülkerekedett a párt logóján**. Hogy ezt a helyzeti előnyt és az ezzel járó nyilvánvaló többlet terhelést hogyan fogja kiaknázni a két vezető, hogy mennyire tudnak majd jól sáfárkodni a szavazói bizalommal, és a rájuk bízott erőforrásokkal, minden bizonnal izgalmas lesz nyomon követni.

Addig meg: let's make Udvarhely great. Again?